

Waarom aapmensen geen mensapen zijn

Alles wat er is, moet ooit zijn begonnen. De westenwind, de bergen, het zingen van de vogels, de Nederlandse taal, het bakken van brood.

Het begon omdat er ergens iets bijna onmerkbaar veranderde, omdat er iets heel langzaam verschoof, omdat er iets gezocht werd wat er nog niet was, omdat iemand iets kon wat niemand daarvoor nog kon, omdat er honger was of nieuwsgierigheid of omdat het gebeurde zoals het gebeurde en niemand het tegenhield.

Een miljoen jaar geleden hadden de jaren nog geen getal. Het woord **jaar** bestond nog niet, in geen enkele taal, want er was nog geen enkele taal. Het begon in Afrika, dat nog niet Afrika heette, maar wel bestond. Zoals er ook al planten waren en dieren, die leefden en stierven. En aapmensen en mensapen.

De mensapen zijn er nog steeds. Ze kunnen takjes gebruiken om insecten uit een boom te pulken, want ze lusten die. Ze kunnen elkaar begrijpen op hun eigen apenmanier. Maar nooit van hun hele bestaan kunnen ze leren zeggen: 'Ik heb jeuk op mijn rug, wil je even krabben?'

De aapmensen waren anders. Ze waren de voorouders van onze voorouders. Ze leerden zichzelf rechtop lopen zonder om te vallen.

Ze kregen kinderen en die kinderen werden volwassen en kregen kinderen. Zo werd er geboren en gestorven en geboren en gestorven. Langzaam, onvoorstelbaar langzaam, veranderde er wat. Met hun stembanden en tong en lippen konden ze meer zeggen dan iets wat op *waf* of *boe* leek. Hun tanden werden niet meer zo groot als eerst. En hun hersenen gingen beter werken, ze konden ermee nadenken over wat ze deden. Nadenken in beelden, nadenken in woorden.

Niemand weet hoe de eerste woorden klonken. Sommigen denken dat ze zijn ontstaan uit lange slierten klank. Anderen denken dat het met korte klanken is begonnen. Die eerste woorden zullen wel niet meteen netjes op een rijtje hebben gestaan in een lange zin, zo'n zin als je nu aan het lezen bent en nu nog, zo'n zin die je zomaar kunt zeggen zonder eerst heel lang na te denken over hoe die zin in je hoofd wordt gemaakt en door je mond naar buiten komt.

De oermensen, die niet wisten in welk jaar ze geboren waren, zwermten uit over andere gebieden van de wereld en leefden verder als mensen die daar hoorden.

En duizenden eeuwen later bleken er nog een paar schedels van hen te bestaan. Van de Neanderthalers die wel gedachten in hun hersens konden hebben, maar geen woorden in hun keel.

En van onze allerverste voorouders, die we de *homo sapiens sapiens* noemen, wat Latijn is voor *wetende wetende mens*, hoewel die mensen nog niet echt veel wisten, want er was zoveel nog niet begonnen, dus hoe konden ze dat al weten.

Neanderthaler

Homo Sapiens Sapiens

Wij kunnen intussen van alles wat mensapen niet kunnen. Maar sommige dingen kunnen mensapen beter. Bijvoorbeeld tegelijkertijd ademen en drinken. Als wij dat doen, verslikken we ons en dan kunnen we geen woord meer uitbrengen.